

Om kvoturval och viktning

Kvoturval

Datamaterialet i Open Opinion är insamlat via onlinepaneler. I Sverige har onlinepanelerna en god täckning och omkring 400 000 svenskar kan nås på detta sätt. Utmaningen knuten till datainsamling är att lyckas få sitt urval att efterlikna populationen så väl som möjligt. Datainsamlingen sker därför via kvoturval, där riksrepresentativa andelar svar tas in med avseende på kön, ålder och region.

Datainsamlingen sker automatiskt och med små kontinuerliga utskick för att ge respondenterna gott om tid att svara. Risken är annars att vissa kvoter får en överrepresentation av personer som ägnar mycket tid framför datorn.

Introduktion till viktning

Genom kvoturvalsstrategin säkras en demografisk representativitet. För att kunna beskriva en politisk opinion behöver dock säkerställas att datamaterialet har en rimlig fördelning även vad gäller partisympatier, eftersom dessa inte går att justera med hjälp av demografisk kvotering. Att säkra representativitet för olika värderingar och attityder är en svår uppgift, men det är lätt att visa på behovet av viktning för sådana variabler genom att jämföra svaren på frågan "Om du ser tillbaka till det senaste riksdagsvalet 2010 – röstade du i det valet och i så fall på vilket parti?" från en undersökning med det faktiska valresultatet.

Det enklaste sättet (men oftast inte tillräckligt) att kontrollera detta är att utnyttja information om hur respondenterna röstade i förra riksdagsvalet och jämföra fördelningen i urvalet med valresultatet. Därefter tilldelas varje respondent en "vikt" baserad på om de är över- eller underrepresenterade i datamaterialet med avseende på partitillhörighet vid förra riksdagsvalet. Detta är i korthet vad viktningens processen går ut på.

United Minds viktar alltid sitt datamaterial med avseende på hur respondenterna röstade i föregående val, samt på ett antal andra variabler. Vi tar hänsyn till om man hade rösträtt i föregående val och om man i så fall utnyttjade den rätten. Vi viktar också vårt datamaterial efter internetanvändning. Datamaterialet i Open Opinion är oviktat. Detta beror på att en viktning är urvalsberoende, den ser annorlunda ut beroende på vilken tidsperiod eller målgrupp som undersöks. Därför måste varje enskild användare själv skapa sin viktningensvariabel.

Metod

I ett oviktat datamaterial har varje respondent vikten 1, den har exakt samma "tyngd" som vilken annan respondent i datamaterialet som helst. I ett datamaterial där vi vill att svaren från män och kvinnor ska väga lika tungt, men där vi samlat in dubbelt så många

män som kvinnor, behöver vi beräkna vikter som ger en jämn könsbalans. En vikt för att skapa jämna kvoter skulle kunna se ut enligt följande.

Kön	Andel i populationen	Andel i urvalet	Population/urval	Vikt
Män	0,5	0,67	0,5/0,67	0,75
Kvinnor	0,5	0,33	0,5/0,33	1,52

Mer generellt gäller här alltså följande.

Kön	Andel i populationen	Andel i urvalet	Vikt
Män	M_p	M_u	M_p/M_u
Kvinnor	K_p	K_u	K_p/K_u

Enligt samma grundprincip skapas vikter för andra variabler. En viktningsvariabel som skapar representativitet med avseende på partisympati i föregående riksdagsval kan alltså tas fram med hjälp av följande tabell (här för de åtta riksdagspartierna).

Parti	Andel i populationen	Andel i urvalet	Vikt
M	M_p	M_u	M_p/M_u
Fp	Fp_p	Fp_u	Fp_p/Fp_u
C	C_p	C_u	C_p/C_u
Kd	Kd_p	Kd_u	Kd_p/Kd_u
S	S_p	S_u	S_p/S_u
V	V_p	V_u	V_p/V_u
Mp	Mp_p	Mp_u	Mp_p/Mp_u
Sd	Sd_p	Sd_u	Sd_p/Sd_u

I statistikprogram som SPSS är det enklaste sättet att implementera vikten att skapa en viktningsvariabel som multipliceras med resultaten. Slutresultat från riksdagsvalet hittar du här: <http://www.val.se/val/val2010/slutresultat/R/rike/>.

United Minds |111026